

Ob Mittelevropi v Gorici

Gorica že več desetletij (od leta 1966 dalje) prireja Srednjeevropska kulturna srečanja ali na kratko zborovanja »Mittleevropa«, ki jim organizacijsko botruje Inštitut za mittelevropska kulturna srečanja (ICM). Predseduje mu že od vsega začetka nekdanji goriški župan in parlamentarec sen. Michele Martina. V dolgoletnem poteku so ta kulturna srečanja obravnavala skoraj vsa možna področja človeškega duhovnega ustvarjanja: od prvega simpozija o poeziji (prisoten je bil tudi veliki italijanski pesnik Giuseppe Ungaretti) leta 1966, mimo zborovanj o zgodovini, umetnosti, glasbi, filmu in gledališču, filozofiji ali samemu konceptu Mittelevrope, prevodih, židovstvu itd. do letošnjega zborovanja o narodnih manjšinah na področju Srednje Evrope v letih 1900-1945. Na teh zborovanjih navadno sodelujejo predstavniki iz Italije, Avstrije, Jugoslavije (posebej Slovenije), Češkoslovaške, Madžarske, Poljske, občasno še Romunije ali Nemčije. Večkrat so na njih sodelovali tudi kvalificirani slovenski zamejski predstavniki s posameznih področij.

Tudi letošnja Mittelevropa je bila zelo zanimiva. Poleg splošnih obravnav o pojmu manjšine, ki so jih iznesli razni strokovnjaki, je prišla na dan tudi živa tematika manjšinstva v zgodovinskem in političnem pogledu. Slišati je bilo med drugim, recimo, o beloruski manjšini na Poljskem v prvih obdobjih poljske republike po prvi svetovni vojni (ko je bila ta manjšina skupaj z ukrajinsko precej preganjana). Prav tako je tekla beseda o narodnostnih skupnostih že v sami Avstro-Ogrski. Manjšinske stvarnosti so bile sploh v tem razdobju predmet živahne razprave, kot so bile same na drugi strani in konkretno marsikje predmet ozke ali celo represivne politike. O slovenski manjšini v Italiji je govoril na tem simpoziju prof. Darko Bratina. O zgodovinski problematiki tega vprašanja pa je predaval prof. Vasilij Melik.

In če je prvo mittelevropsko srečanje bilo posvečeno poeziji (kot smo zgoraj omenili), je bila letos prisotna kot gost simpozija manjšinska poezija. Različni manjšinski pesniki so na posebnem večeru brali iz svojih del, in to seveda vsak v svojem jeziku. Za Slovence sta nastopila Ljubka a. b.

dalje na 2. strani ■

23. decembra 1990 bo v Sloveniji plebiscit

Odločilen korak v samostojnost in neodvisnost

V nedeljo, 23. decembra, bo v Sloveniji plebiscit o samostojnosti in neodvisnosti republike Slovenije. Osamosvojitve in neodvisnost bosta sprejeti, če se bo za to izrekla večina vseh volilnih upravičencev, ne glede na število dejanskih udeležencev na volitvah. Če bo prevladala volja po neodvisnosti, bo moral parlament v šestih mesecih po plebiscitu sprejeti vse potrebne ukrepe in zakone, da se odločitev izvede.

Za razpis plebiscita so v parlamentu glasovali 203 poslanci, proti ni bil nihče, štirje poslanci so se vzdržali.

Odločitev je padla v četrtek, 6. t. m., po celodnevem zasedanju parlamenta in po novih pogajanjih med političnimi strankami, vlado in predsedstvom republike. Pogovori so odpravili sporna vprašanja, tako da je prišel v parlament enoten predlog. O njem sta med drugimi govorila predsednik vlade Peterle, ki je bil kljub postoperacijskem dopustu ves dan v parlamentu, in predsednik predsedstva republike Kučan, ki je pred glasovanjem poudaril, da gre za zgodovinsko odločitev o usodnih vprašanjih za prihodnost slovenskega naroda.

Kljub uskladitvi stališč med strankami sta prišla na zasedanje dva predloga popravka, po katerih naj bi za zmago ideje o samostojnosti in neodvisnosti zadostovala absolutna večina veljavno izraženih glasov, in ne upravičencev, vendar sta bila zavrnjena. Sprejet pa je bil dostavek, da v vsakem primeru izid plebiscita ne ugaša

trajne in neodtujljive pravice slovenskega naroda do samoodločbe, državne samostojnosti in neodvisnosti.

Parlament je še sklenil, da povabi kot opazovalce poteka plebiscita predstavnike vlad in parlamentov sosednjih in drugih evropskih držav ter mednarodnih organizacij. Slovence po svetu pa je pozval, naj se vključijo v delo za uveljavljanje domovine.

Zasedanje je potekalo tudi v znamenju zaskrbljenosti in živčnosti. V Ljubljani je bila vidna prisotnost oboroženih predstavnikov teritorialne zaščite in policije. Sam predsednik Kučan je v govoru povedal, da je služba republiškega štaba za teritorialno obrambo dobila informacije, po katerih se vojska ni odrekla ambicijam, da po svoje ureja položaj v Sloveniji tudi s pomočjo svojih enot. Zato je Slovenija sprejela dolžne varnostne ukrepe. Kučan je še dodal, da bi morebitno vojaško ogrožanje izvedbe plebiscita sprejeli kot agresijo, parlament pa bi lahko v tem primeru kar sam proglasil samostojno Slovenijo.

Manjšinama zajamčene vse pravice

Parlament je sprejel tudi vladno gradivo o plebiscitu in izjavo o dobrih namelih, ki jo je pripravilo predsedstvo republike.

V izjavi je rečeno, da želi Slovenija dokončno in resnično postati suverena, demokratična, pravna in socialna država, vendar želi tudi pojasniti svoje dobre namene.

dalje na 2. strani ■

Poslanica Slovenske skupnosti ob razpisu plebiscita

Ob razpisu plebiscita za samostojnost Slovenije je Slovenska skupnost poslala Milanu Kučanu, Francetu Bučarju in Lojzetu Peterletu naslednjo poslanico: »V trenutku, ko so demokratično izvoljeni predstavniki glavnine slovenskega naroda sprejeli zgodovinske odločitve o osamosvajanju republike Slovenije in se bliža dan ljudskega izjasnjevanja o slovenski samostojnosti in neodvisnosti, vam želimo izraziti v imenu Slovenske skupnosti in zamejskih Slovencev, ki jih predstavlja, priznanje za dosledna, enotna in dostojanstvena stališča ter vso podporo vašim prizadevanjem.«

Poslanico je na politično vodstvo Slovenije naslovila ob tej priložnosti tudi Slovenska kulturno gospodarska zveza.

—o—

Zunanji minister De Michelis je med zadnjim obiskom v Trstu izjavil, da italijanska manjšina v Jugoslaviji in slovenska v Italiji lahko opravljata pomembno vlogo ne samo v okviru tako imenovane »pentagonale«, temveč tudi na območju, ki ga označuje os Barcelona - Trst - Budimpešta. Pristavil je, da bo italijanski parlament prihodnje leto odobril zaščitni globalni zakon za Slovence v Italiji.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 16. decembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Šola za satrše« (Zarko Petan); 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Sport in glasba; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 17. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Vozlišča; 9.30 Doživljati rojstvo; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Portreti in srečanja; 12.40 Cecilijanka 1990; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotiček: »Tako ali drugače?«; 14.30 Naravoslovje malo drugače; 16.00 Organist Hubert Bergant; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 18. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Spreminjanje etnične strukture v Jugoslaviji; 9.30 Žalostne zgodbe o veselih Kraševcih; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Vsak je svoje starosti kovač; 12.40 Cecilijanka 1990; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Organist Hubert Bergant; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Goriške gostilne; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 19. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Glej, kaj ješ; 12.40 Cecilijanka 1990; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 16.00 Altistka Marta Valetič in pianistka Anna Luci Santivale v našem studiu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Literarne podobe; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 20. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Spomini Henrika Tume; 9.30 Čas trobentic in čas kostanja; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Svet skozi lunin pogled; 12.40 Zborovska glasba; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Dvignjena zavesa; 16.00 Ženski zbor Pro musica iz Nyiregyháze na Madžarskem; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Jugoslavija 1941-1945; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 21. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.40 Priljubljene melodije; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Zborovska glasba; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »To pa si velja zapomniti!«; 14.30 Od Milj do Devina; 16.00 Osebnost Giuseppa Tartini'a; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 22. decembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Vraže in čarovnije pri nas; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Slovenski okteti; 12.00 Rezija in Kanalska dolina; 12.40 Zborovska glasba; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 16.10 Letošnje mednarodno violinsko tekmovanje Premio Rodolfo Lipizer; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 18.00 Pavle Zidar: »Karkoli ste storili enemu teh ubogih«, radijska igra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Odgovornost katoliških politikov

Papež Janez Pavel II. je pred dnevi spregovoril skupini evropskih poslancev iz različnih držav, ki so člani evropske ljudske stranke. Svoje besede je zato posvetil izgradnji skupne Evrope. Katoliški politiki se morajo še posebej zavedati svojih odgovornosti, je dejal, in biti kvas, ki omogoča, da se človeštvo ne uniči in da se notranje prenavlja. Evropa je v tem stoletju doživela konflikte, ki po svoji krutosti in divjaštvu nimajo primere. Danes pa začne nova poglavje svoje zgodovine, zavrta protinaravne meje in pa logiko ideološkega, političnega in vojaškega nasprotstva med obema blokoma. Ob upanju pa je tudi veliko zaskrbljenosti. Tu je vprašanje svetovnega gospodarskega položaja in globokih razlik med Severom in Jugom. Za premagovanje svetovne krize pa bi se morala Evropa globoko moralno in politično prenoviti. Prenova je možna, kot je dejal papež, na podlagi moči in smernic, ki jih daje skupni krščanski izvor. Zdaj je trenutek, da zberemo skupaj kamne zrušenih zidov in sezidamo skupno hišo.

— OB MITTELEVROPI V GORICI —

■ nadaljevanje iz 1. strani

Šorli iz Gorice kot predstavnik Slovencev v Italiji in Gustav Januš iz Koroške za Slovence v Avstriji.

Letošnje mittelevropsko srečanje je vsekakor dobro uspelo in potrdilo vlogo te pomembne kulturne manifestacije.

ZAKON ZA OBMEJNA PODROČJA V POSLANSKI ZBORNICI

Zakon za obmejna področja je te dni začel svojo zakonodajno pot v poslanski zbornici. Ta mora dokončno potrditi besedilo, ki ga je pred dvema tednoma izglasoval senat. V proračunski komisiji je bila 7. t.m. splošna razprava. Vanjo so posegli tržaški demokrščanski poslanec Coloni, furlanski komunistični poslanec Pascolat, podtajnik v zakladnem ministrstvu Sacconi in poročevalec, krščanski demokrat Orsini. Poslanske komisije morajo zdaj izreči mnenje o predlogu, nakar bo proračunska komisija začela razpravljati o posameznih členih, in sicer 18. decembra. Besedilo naj bi torej odobrili pred božičem. V njem je tudi znani člen o finančnih sredstvih za kulturne potrebe slovenske manjšine v Italiji in italijanske manjšine v Jugoslaviji.

—o—

Na političnih volitvah v Srbiji je v nedeljo dosegel zmago Slobodan Milošević, nesporni voditelj nekdanje Zveze komunistov Srbije, zdaj Socialistične stranke Srbije. Njegova stranka je zmagala tudi na volitvah za novo skupščino, kar pomeni, da je Srbija krepko ostala v rokah komunistične partije. Podoben izid volitev je bil tudi v Črni gori. Tu pa kandidat komunistične partije Bulatović ni prejel zadostne večine in se bo moral udeležiti drugega kroga volitev, na katerih pa bo po mnenju izvedencev gotovo izvoljen za predsednika.

Prodorna zmaga kanclerja Kohla

V združeni Nemčiji so bile v nedeljo, 2. t.m., prve skupne parlamentarne volitve po letu 1932. Kancler Kohl je s krščansko-demokratsko in pa bavarsko krščansko-socialno stranko dosegel pričakovani uspeh, ki znaša okoli 44 odstotkov. Socialno-demokratska stranka je po pričakovanjih nazadovala in je dosegla kakih 33 odstotkov. Liberalci so se lepo uveljavili in presegli 10 odstotkov. Zeleni so doživeli hud poraz, saj kaže, da tradicionalna stranka zelenih Zahodne Nemčije sploh ne bo zastopana v parlamentu, ker ni dosegla meje petih odstotkov. Pač pa bodo prisotni nekateri vzhodnonemški »zeleni«. Volilni ustroj so namreč tako preuredili, da mora stranka, ki želi biti zastopana v parlamentu, preseči mejo petih odstotkov, ven-

dar ločeno na bivšem zahodno-nemškem in bivšem vzhodnonemškem področju, saj bi drugače vzhodnonemški politiki s težavo prodrli v parlament spričo znatno manjši številčni teži bivše Vzhodne Nemčije. Prvič so prišli v Bundestag prenovljeni vzhodnonemški komunisti.

—o—

Papež Janez Pavel II. je 22. novembra obiskal papeški slovenski zavod Slovenik v Rimu. Za to priložnost so dopotovali v Rim vsi slovenski škofje z metropolitom Šuštarjem na čelu. Ta je tudi pozdravil svetega očeta in orisal položaj Cerkve v Sloveniji. Pozdravni nagovor je imel tu-ri rektor Slovenika msgr. Jezernik. Ofisk papeža Janeza Pavla II. je sovpadal s 30-letnico Slovenika.

Odločilen korak v samostojnost...

■ nadaljevanje iz 1. strani

Tako njena samostojnost ni usmerjena proti nikomur v Jugoslaviji ali zunaj nje. Samostojna Slovenija bo lahko ponudila ostalim narodom Jugoslavije demokratične osnove za ureditev medsebojnih odnosov v morebitni jugoslovanski konfederaciji, v jugoslovanski gospodarski skupnosti ali kako drugače. V izjavi je nadalje jasno poudarjeno, da Slovenija jamči italijanski in madžarski manjšini vse pravice, ki jih določajo ustava, zakoni ali pa mednarodni

sporazumi, ki jih je bila sprejela in jih priznava sedanja Jugoslavija. Vsem pripadnikom drugih narodov in manjšin, ki živijo v Sloveniji, se jamči pravica do vsestranskega kulturnega in jezikovnega razvoja. Vsi, ki imajo stalno bivališče v Sloveniji, lahko na svojo željo dobijo slovensko državljanstvo.

Predstavniki vseh strank so tudi podpisali izjavo o medsebojnem sodelovanju in korektnih odnosih v času priprav na plebiscit, ki naj bo izraz volje vsega naroda.

Lavku Bitežniku v slovo

Vedeli smo, da je Lavko Bitežnik bolan, vendar nas je njegovo slovo od tega sveta iznenadilo in presenetilo. Poznali smo ga od mladih let, ko je bil še višješolec na slovenski klasični gimnaziji v Gorici, kjer je bil med prvimi maturanti, in nato na tržaški univerzi, ki je bila še v starem mestu. Pokojnik je bil veselega značaja, vedno pripravljen na pogovor s sovrstniki, na katere je blagodejno vplival njegov veliki optimizem. Bili so namreč tedaj hudi in težavni časi, ko smo bili slovenski študentje v ogromni večini reveži, brez denarja v žepu.

Po nekaj letih zaposlitve v trgovini se je rajnik spomnil, da ima tudi učiteljski usposobljenostni izpit in se je odločil za učiteljski poklic. Poučeval je dolgo let na tržaškem Krasu, zadnja leta pa je bil v službi na šolskem skrbništvu v Trstu. Tu ga je zalotila bolezen, ki ga je kljub zdravniški negi spravila pri 62. letu starosti v grob. Umrli je v tržaški bolnišnici v torek, 11. t.m.

Lavko Bitežnik izhaja iz znane goriške družine pokojnega dr. Josipa Bitežnika, slovenskega politika in organizatorja ter po vojni profesorja na slovenskih srednjih šolah v Gorici. Dr. Josip Bitežnik je do smrti bil goriški urednik našega lista, njegov sin Lavko pa je prav tako nekaj let pridno sodeloval z našim listom s prispevki z Goriškega.

Zeni Idi, sinovom in ostalim sorodnikom izrekamo ob tej žalostni uri globoko občuteno sožalje.

SSG v Leningradu

V ponedeljek, 10. t.m., je umetniško, uradniško, upravno osebje in vodstvo Slovenskega stalnega gledališča, skupaj 47 oseb, odpotovalo v Leningrad. Vsi so za teden dni gostje tamkajšnjega gledališča Komissarževskaja, ki je pretekli mesec nastopalo v Trstu. SSG bo sovjetski publikli predstavilo dve uspešni igri: Striček Vanja A. P. Čehova v režiji Dušana Jovanoviča in Cankarjevo Lepo Vido, ki jo je zrejrala Meta Hočevnar. S tema dvema deloma je Slovensko stalno gledališče v lanskem letu prejelo več pomembnih priznanj. Lepa Vida je bila kar petkrat nagrajena na festivalu »Sterijin pozor« v Novem Sadu, Striček Vanja pa je bil nagrajen na Festivalu Alpe Jadran v Gorici in Novi Gorici.

Sovjetski gledalci ne bodo imeli težav z razumevanjem vsebine predstav, ker je poskrbljeno za simultano prevajanje. Pri organizaciji tega gostovanja je bilo SSG v veliko pomoč tudi Združenju Italija - SZ. Tržaški igralci bodo petkrat nastopili v leningrajskem gledališču.

—o—

Skoraj vso Italijo in del Evrope je zajel val izredno slabega vremena z deževjem in sneženjem v gorah. Najhujše je v Piemontu. V gorah pogrešajo kar devet jamarjev, ki jih je presenetilo slabo vreme. Nekatere je verjetno zasul plaz, ko so se vračali v dolino.

Vprašanje dež. svetovalca Brezigarja

Proti obubožanju slovenskega šolstva

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar se je z vprašanjem deželni vladi odločno zavzel za ohranitev didaktičnega ravnateljstva za slovenske šole v Doberdolu. Svetovalec najprej ugotavlja, da je iz dnevnega tiska zvedel, da namerava pristojno ministrstvo baje odpraviti že omenjeno didaktično ravnateljstvo in nekatere slovenske šole, češ da je treba smotrnejše urediti šolski sistem v goriški pokrajini. Predstavniki Ssk opozarja, da je pristojni šolski organ v Doberdolu na seji 22. novembra izrazil veliko zaskrbljenost in hkrati odločno protestiral proti takšni nameri, saj ga o tej zadevi niso niti vprašali za mnenje.

Poslanec Brezigar poudarja, da bi izvedba takšnega načrta gotovo predstavljala kulturno, socialno in institucionalno obubožanje Slovencev v Italiji, kajti z racionalizacijo se čedalje bolj krči prostor za slovensko kulturo. Ohranitev didaktičnega ravnateljstva za slovenske šole v Doberdolu kot tudi slovenskih šol na splošno u-

streza — poudarja Bojan Brezigar — načelu pravičnosti, kajti za jezikovno manjšino ima pravica do ohranitve kulturne samobitnosti odločno prednost pred številom njenih pripadnikov. Zato poslanec Brezigar vprašuje deželno vlado, ali so jo šolske oblasti seznanile s svojimi načrti in kaj namerava ukreniti, da se prepreči nadaljnje obubožanje slovenskega šolstva v Italiji.

—o—

Prejšnji teden je predsednik republike zagrozil z odstopom, ker je kabinetni svet sklenil imenovati posebno komisijo pravnih strokovnjakov, ki naj ugotovi, ali je bila služba Gladio zakonita in v skladu z ustavo. Ta sklep je padel, potem ko je Cossiga že večkrat javno povedal svoje mnenje o celotni zadevi. Sklep o ustanovitvi komisije pa je smatral za nekakšno nezaupnico. Zadeva se je v nekaj urah uredila, potem ko sta si Andreotti in državni poglavar izmenjala pismi ter nato tudi imela več pogovorov.

Razstava o skavtizmu v Mariboru

V Mariboru bodo v torek, 18. decembra, odprli veliko razstavo o predvojnih skavtih in gozdovnikih na Slovenskem. V šestih razstavnih prostorih na skupno 300 kvadratnih metrih bo na ogled doslej najpopolnejši prikaz teh dveh mladinskih organizacij. Vsaj v glavnih obrisih pa bo razstavljeno tudi gradivo, ki priča o tem, kako je skavtizem živel in živi med Slovenci po vojni v zamejstvu in med izseljenci, letos pa se je uradno obnovil tudi v Ljubljani. Ravno tako bo predstavljeno taborništvo v matici in zamejstvu.

Razstava bo v Muzeju narodne osvoboditve v Mariboru, že dolgo pa jo pripravljata kustosa in asistenta na mariborski univerzi Mira Grašič in Marjan Matjašič. Otvoritev bo 18. decembra ob 13. uri, urnik ogledov pa je običajno od 8. do 13., ob sobotah do 12. ure, vendar bo med tednom v času razstave podaljšan do 16. ure, za skupine pa po dogovoru. Na voljo bo katalog z ilustracijami in povzetkom v angleščini. Poleg temeljnega sestavka Grašičeve in Matjašiča in drugih člankov (o tabornikih v Italiji je pisal Milan Pahor),

bo v njem tudi zapis nekdanjega tajnika tržaških skavtov Iva Jevnikarja o slovenskih skavtih po vojni v zamejstvu in zdomstvu. Tudi na sami razstavi bo veliko predmetov in dokumentov iz zamejstva, izseljeništvu in pa iz predvojnih skavtskih skupin, kar se je v zadnjih desetletjih zbralo v tržaškem skavtskem arhivu (iz zapuščine Marjana Trtnika za predvojne skavte, taborišča in Argentino; iz darov zadnjega predvojnega načelnika Mana Seiferta, ustanovitelja koroških skavtov Janeza Rovana, zbiralca filatelističnih redkosti Dušana Svetliča iz ZDA itd.).

Prireditelji imajo v načrtu za prihodnje mesece še nekaj spremnih prireditev in pa manjših tematskih razstav (skavtski tisk, zapuščina Pavla Kunaverja itd.). Tržaški skavti in skavtinje pa so se že zavzeli za prenos razstave v Trst.

—o—

Zunanja ministra ZDA in Sovjetske zveze sta se sporazumela o novem srečanju med Bushem in Gorbačovom. Srečanje bo na začetku januarja v Moskvi.

Južni Tirolci solidarni z nami

»Kako neznosna mora biti slovenščina za "gospoda". Tako je dnevnik Alto Adige naslovil članek, v katerem je povzel tiskovno poročilo dr. Huberta Frasnelli o problemu dvojezičnih izkaznic v devinsko-nabrežinski občini. Dr. Frasnelli, ki je načelnik deželne svetovalske skupine Južnotirolske ljudske stranke na Tridentinskem Južnem Tirolskem in podpredsednik svoje stranke, je namreč v tiskovnem poročilu izrazil solidarnost s Slovenci v Italiji in s Slovensko skupnostjo zaradi novega napada na naše narodnostne pravice.

Članek je izšel na nemški strani bocenskega dnevnika. V njem so temeljni podatki o Locchijevi izvolitvi za župana in o potezi, ki si jo je privoščil proti upravnemu sporazumu, proti duhu sožitja in ustavnim ter mednarodnim jamstvom, ki jih je manjšina prejela glede uživanja narodnostnih pravic. S tem je Locchi po svoje praznoval 15-letnico Osima, je zapisal dr. Frasnelli, ki je tudi omenil kritične pripombe slovenskih zastopnikov na račun sedanje vsebine vladnega zaščitnega zakonskega osnutka.

ŠE ENO SREČANJE O VPRAŠANJU KRAŠKEGA PARKA

V četrtek, 6. t.m., je bil v Domu Alberta Sirka v Križu nov informativni večer o vprašanju Kraškega parka, ki so ga pripravili Mladinska sekcija Slovenske skupnosti, strankina gospodarsko-urbanistična komisija in sekcija za zahodni Kras. Spregovorili so predstavniki domače sekcije Robi Vidoni, pokrajinski tajnik Miro Oppelt, dr. Jože Škerk in David Slobec. Mladinska sekcija je tako izvedla odmevne večere o Kraškem parku že v Saležu, na Colu, v Bazovici, Doberdobo, Mavhinjah, Gročani in Križu. Na zadnjem srečanju je prišlo zlasti do izraza vprašanje dolgoletnega zapostavljanja kmetijstva na kraškem gorskem področju v korist Furlanske nižine. Poudarjene pa so bile možnosti, ki jih ponuja razvojni načrt kraškega področja, ki je bil pripravljen na pobudo Kraške gorske skupnosti. Zakon o parku naj bi ga zato osvojil in financiral.

Naslednji dan so predstavniki Ssk spregovorili o deželnih načrtih v zvezi s Kraškim parkom na tiskovni konferenci v Ljubljani, za katero so dali pobudo mladinski predstavniki strank vladne koalicije Demos.

»STISKA JEZIKA V ZAMEJSKI KNJIŽEVNOSTI«

V Gregorčičevi dvorani v Trstu je 6. t.m. na vabilo Narodne in študijske knjižnice ter Inštituta za slovansko filologijo tržaškega vseučilišča predaval literarni zgodovinar, univerzitetni profesor Boris Paternu, in sicer o stiski jezika v zamejski književnosti.

Predavatelj, ki ga je predstavila lektorica za slovenščino na tržaški univerzi Ljudmila Cvetko, je najprej utemeljil mnenje, da jezik ni zgolj sredstvo za sporazumevanje. Tudi s pomočjo citatov iz del filozofov, teoretikov in literatov je pokazal na izrazni razpon besedne umetnosti od stiske in utesnjenosti do svobode. Na primeru zlasti koroških piscev je nato prikazal, kako se to izraža v literarnih delih, pri katerih je v dobršni meri poudarek na stiski.

OB 70-LETNICI JOŽKA LUKEŠA

Ob 70-letnici igralca Slovenskega stalnega gledališča Jožka Lukeša je koprška revija Fontana izdala samostojno publikacijo »Igra za vse življenje«, v kateri je objavljen izbor petih jubilarovih radijskih iger. Avtor je ob igralskem poklicu napisal 30 izvirnih radijskih iger in dramatisiral 49 del za mladino in odrasle. Bibliografijo je za knjigo prispevala Nataša Sosič, besedo jubilaru je za uvod napisala igralka Mira Sardoč, intervju z Lukešem pa objavlja Boris Pangerc.

Pangerc je 6. t.m. tudi vodil predstavitev publikacije v Tržaški knjigarni. Za založbo je spregovoril Danilo Japelj, o vsebini in pomenu Lukeševih radijskih iger pa je govoril Sergij Verč. Na sporedu je bil odlomek radijske izvedbe Miramarskega vodnjaka želja, ki vsebuje za avtorja značilno poudarjanje vere in upanja.

—o—

DAROVI ZA POPLAVLJENCE V SLOVENIJI

Izkupiček od prodaje slik z razstave Milka Bambiča za poplavlence v Peterlinovi dvorani v Trstu dne 10.12.90: 700.000 lir.

Lep in pomemben večer v DSI

Društvo slovenskih izobražencev je svoj ponedeljkov večer (10. decembra) posvetilo trem starostam slovenskih zamejskih ustvarjalcev, ki so v zadnjih petdesetih letih bistveno prispevali k rasti kulturne ravni v našem prostoru. Ponedeljkovi slavljenici so bili pesnica Ljubka Šorli, ki je dopolnila 80. leto starosti, in 85-letnika, slikar Milko Bambič ter glasbenik Ubald Vrabc. Slednji je prav v torek, 11. dec., slavil svojo okroglo obletnico.

Ponedeljkova slovesnost se je pričela z ubranim petjem moškega zbora Novi sv. Anton pod vodstvom dirigenta Edija Raceta. Med drugim so pevci izvedli tudi nekaj Vrabcjevih skladb na besedilo Ljubke Šorli. Milko Bambič je v Peterlinovi dvorani pripravil razstavo barvnih risb, ki jih je naslikal takoj po hudi poplavi, ki je pred nedavnim prizadela Slovenijo. Izkupiček za prodajo bo v celoti namenjen poplavljenecem.

V imenu organizatorjev večera sta prisotne pozdravila Sergij Pahor, predsednik Društva slovenskih izobražencev, in predsednica Sveta slovenskih organizacij Marija Ferletič. Nato je spregovorila prof. Marija Češčut, ki je orisala umetniško in življenjsko pot pesnice Ljubke Šorli. Njeno ime, je dejala prof. Češčut, si šele v zadnjem času utira pot v matici, čeprav jo poznamo pri nas že pol stoletja. Poezije te goriške pesnice je vedno navdihovala neomajna vdanost slovenstvu. Njena dela so pomembna ne samo v našem prostoru, pač pa zaslužijo pomembno mesto v splošni slovenski književnosti.

Življenjsko delo Milka Bambiča, slikarja, ilustratorja, karikaturista, umetnostnega kritika in iznajditelja, je občinstvu v Društvu slovenskih izobražencev predstavil Marko Vuk, višji kustos Goriškega muzeja. Ta umetnik je dedič slovenske avantgarde iz časa med obema vojnama, je povedal Vuk. V svoji slikarski karieri je z

uspehom osvojil najrazličnejše tehnike od olja do tempere, akvarelov, grafike in risbe. Še posebno pa je bila Bambiču pri srcu mladina. Za slovenske otroke je leta 1935 izdal tudi eno prvih knjig stripov v Evropi z naslovom Kralj Honolulu, ilustriral pa je tudi nekaj učbenikov.

O skladatelju Ubaldu Vrabcu je ob koncu spregovoril pisatelj Boris Pahor, ki je predstavil predvsem publicistično delo tega pomembnega skladatelja. Vrabc je v Zalivu objavljajal duhovite, živahne in včasih grenke zapise, članke, glose ali krajše eseje. Dejansko ni pomembnega vprašanja za Slovence v Italiji, ki se ga Vrabc ne bi lotil. Vedno je ohranil pokončno držo, po drugi svetovni vojni je vneto nasprotoval Kardeljevi internacionalistični ideji, zamislil o tem, da je delavski razred nad narodom. Kljub napadam, ki jih je doživljal, pa je ta pomembni zamejski skladatelj v svojih zapisih vedno žigosal vse, kar se mu je zdelo napačno in ni nikogar spraševal za dovoljenje.

Vsi trije slavljenici so se ob koncu srečanja pristrčno zahvalili prirediteljem za lep večer.

Umrli je naš dragi

Lavko Bitežnik

Pogreb bo v petek, 14. t.m., ob 11.45 iz mrtvašnice tržaške bolnišnice v cerkev na Opčinah.

Družina in sorodniki
DRUŽINA in SORODNIKI

Trst, 13.12.1990

UMRLA JE MARIJA MISLEJ

Pisateljice, učiteljice in igralka Marije Mislej ni več med nami. V 54. letu starosti je umrla ponoči med 10. in 11. decembrom. Njeni učenci na osnovni šoli »Albert Sirk« iz Sv. Križa so jo zjutraj zaman čakali, da bi nadaljevali s šolskim delom in pripravami na prireditve ob bližajočih se božičnih praznikih.

Učiteljsko poslanstvo in ljubezen do slovenske besede sta označevala Marijo Mislej. Svoje občutke pa je izražala tudi kot ustvarjalka, pisateljica. V krajših črticah in utrinkih je na papir prelivala vse se misli in tudi osebno stisko ter istočasno stisko družbe in prostora, kjer je žive-la. Bila je tudi občutljiva opazovalka Krasa, morja in obale. Skoraj četrt stoletja je nastopala kot igralka Radijskega odra, svoj pisateljski talent pa je začela gojiti in oblikovati že v prvih letnikih Literarnih vaj, nato pa kot sodelavka tržaške revije Mladika. Leta 1976 je skupaj z Ireno Žerjal izdala knjigo črtic »Morje, ribe, asfalt«. V samozaložbi je nato leta 1978 v Gorici izdala zbirko črtic »Blesk«, leta 1982 pa

zbirko »Mirijade«, dve leti kasneje še zbirko črtic »Lampare«. V sodelovanju z Ireno Žerjal in Nadjo Švara je leta 1987 izdala zbirko »Burja in kamen«, predlanskim zbirko črtic »Izmik« in konec lanskega leta zbirko 70 črtic in utrinkov »Žarišča«.

V črticah Marije Mislej bralec najde iskreno izpoved rahločutne duše, ki pogosto ječi ob življenjskih udarcih in nemili usodi, istočasno pa iz marsikatere njene črtice zaveje velika ljubezen, ki ji vliva vero v prihodnost, v življenje. Posebno tople in nežne so črtice, ki govorijo o otrokih ali so jim posvečene. Mislejeva je kot učiteljica izkazovala veliko zaupanje otrokom in mladini, verjela je, da bodo nove generacije našle neko odrešujočo bilko, po kateri »bodo speljale nov tir našim potem«.

V takem spominu jo bomo tudi ohranili, saj je znala otrokom vlivati veliko ljubezen do slovenske besede in pesmi in pričani smo, da bodo šolske antologije ponujale malim bralcem njene črtice in misli.

Locchi še prejema protestna pisma

Zadnje se glasi takole:

»Člani pevskih zborov "Fantje izpod Grmade" in "Dekliški zbor Devin" smo globoko razočarani nad pismom, ki ste ga nedavno poslali notranjemu ministru v zvezi z izdajanjem dvojezičnih oziroma enojezičnih osebnih izkaznic v naši občini. Nočemo se spuščati v politično ocenjevanje tega Vašega dejanja, ker to ni naša naloga. Radi pa bi opozorili na nekatera Vaša izvajanja v omenjenem pismu, ki so po našem mnenju povsem nesprejemljiva. Tu mislimo predvsem na tiste Vaše vrstice, kjer omenjate, kako naj bi dvojezična osebna izkaznica postavljal nekatero soobčane v hudo zadrego, ko jo morajo uporabljati na italijanskem ozemlju ali v tujini, in kako naj bi posest tega dokumenta povzročala, da se italijanski prebivalci naše občine počutijo drugačne od drugih italijanskih državljanov. Zadrego, o kateri pišete, povzroča seveda uporaba slovenščine v teh osebnih dokumentih. Tega si v sedanjem času, ko smo priča vedno bolj uspešnim evropskim integracijskim procesom, katerih izraz je tudi izdajanje večjezičnih dokumentov, enostavno ne moremo razlagati. Ne moremo tudi razumeti, zakaj je slovenščina tako spetakljiva v osebni izkaznici, v drugih dokumentih, kot je na primer prepustnica, pa ne. Vsekakor pa na naše veliko ogorčenje opazimo, kako je pri aferi okrog dvojezičnih osebnih izkaznic v nekaterih krogih zelo jasno zaznati pravo zaničevanje našega jezika, ki naj bi bil tak, da bi se ga bilo treba sramovati, če že povzroča zadrego.

V zvezi z Vašo trditvijo o posebni občutljivosti do dvojezičnih osebnih izkaznic med begunci iz Istre in Dalmacije, ki prebivajo v naši občini, si upamo trditi, da njih zadržanje do omejenih izkaznic vsaj doslej ni bilo tako odklonilno in isto velja seveda za ostale soobčane italijanske narodnosti. Pred nekaj leti se je namreč izpeljala akcija za nabiranje podpisov proti dvojezičnim izkaznicam, ki pa ni dosegla večjega uspeha. Zato po vsem navedenem menimo, da so vprašanja v zvezi z izdajanjem dvojezičnih izkaznic umetno ustvarili zadnja leta nekateri tukajšnji skrajni politični krogi, ki jim ni do mirnega in plodnega sožitja med tu živječima narodoma. Tem krogom in vsem tistim, ki vidijo v uporabi slovenščine v javnosti skrunitev svojih svetih domovinskih tal, pa bi radi še enkrat pojasnili, da smo Slovenci na tem področju avtohtono prebivalstvo in ne tujci. Če smo v naši občini sedaj manjšina, ni to zaradi naključja, ampak zaradi točno določenih ukrepov, ki so jih izvajale državne oblasti. Ne glede na to pa želimo kot Slovenci vztrajati pri svojem narodnem prepičanju in čutenju. Menimo, da morajo to upoštevati vsi tisti, ki se tod naselijo, pa naj si bo naključno ali ne. Vedeti morajo, da je to področje večjezično in da ima zaradi tega neke svoje posebnosti.

Slovenci imamo tudi svoja čustva in svoj ponos. Ker nam je bilo usojeno živeti v mejah italijanske države, smo to sprejeli in postali lojalni državljani. Tudi zato lahko mirne vesti pričakujemo od večinskega naroda in oblasti spoštovanje in priznanje nekaterih najosnovnejših pravic, katere nam pripadajo po republiški ustavi in po mednarodnih pogodbah, ki jih je podpisala Italija. V dvojezičnih toponomastičnih napisih, v podobnih napisih na javnih zgradbah in seveda tudi v osebnih dokumentih vidimo izpol-

dalje na 8. strani ■

Zbornik predavanj o prvem goriškem nadškofu Attems

Pred dobrim mesecem so v Gorici predstavili 550 strani obsežen zbornik predavanj o prvem goriškem nadškofu grofu Karlu Mihaelu Attems. Simpozij je bil v Gorici od 6. do 8. oktobra 1988. Zbornik sta uredila profesor Luigi Tavano z Inštituta za družbeno in versko zgodovino ter arhivar France Martin Dolinar iz Ljubljane.

Prvi goriški nadškof je bil zanimiva osebnost z izredno politično modrostjo in veliko občutljivostjo pri vodenju ogromnega področja, ki je segal od Drave na Severu do Kolpe na Jugu, Sotle na Vzhodu in Jadranskega morja na Jugozahtodu. Zahodna meja tega cerkvenega teritorija pa je bila dokaj scefšana, saj so h goriški nadškofiji spadali razni dekanati v Furlanski nižini z Oglejem vred. V smeri proti Severu pa je goriška nadškofija mejila z vidensko in nato s salzburško vse do izvirov reke Zile. V uvodni predstavitvi najuglednejši živeči italijanski cerkveni zgodovinar, senator De Rosa, opozarja na izredno zanimivo in bogato osebnost nadškofa Attems, obenem pa prikaže, kako je mogoče vse gradivo v zvezi s tem nadpastirjem še temeljito predelati in analizirati. V svojem pozdravnem zapisu nadalje trdi, da je bilo sodelovanje med italijanskimi, slovenskimi in avstrijskimi izvedenci morebiti najlepši in najspodbudnejši vidik tega študijskega srečanja. Prav prisotnost zgodovinarjev vseh treh narodov se odraža tudi v zborniku samem. Vsa predavanja so namreč prevedena tudi v italijanščino, če so bila napisana v slovenščini ali nemščini, referati, ki so jih podajali italijanski zgodovinarji pa so opremljeni s slovenskim in nemškim povzetkom. Izredno dragocen pripomoček je zgodovinski zemljevid goriške nadškofije, ki sta ga narisala France Dolinar in Ciril Vojvoda. V zborniku so objavljena predavanja in posegi cele vrste strokovnjakov, ki so skušali kar se da celostno prikazati zgodovinski lik prvega goriškega nadškofa.

Po branju teh predavanj se najprej pokaže, da bo nadškof Attems še dolgo predmet različnih zgodovinskih raziskav, saj arhivsko gradivo priča o neutrudni dejavnosti na celotnem področju nadškofije, ki jo je vodil. V tem smislu so dejansko stekle tudi nadaljnje raziskave. V prvi vrsti so se člani znanstvenega odbora odločili, da poskrbijo za področno objavo zapisov o škofijskih vizitacijah, ki jih je opravil Attems. Tako je tik pred izidom prepis poročil o Attemssovih vizitacijah v tistih predelih Stajerske, ki zdaj spadajo pod mariborsko škofijo. V prihodnjih letih pa naj bi objavili tudi poročila o škofijskih pastirskih obiskih v drugih krajih tedanje nadškofije.

V zborniku je zbranih 25 predavanj prav tolikih predavateljev. Trije izmed teh, profesorica Lojzka Bratuž, arhivar France Martin Dolinar in akademik profesor Bogo Grafenauer so zastopali slovenske raziskovalce na prvem posvetu o nadškofu Attems, ki pomeni za zgodovino pisje o naših krajih zelo dragocen prispevek za boljše poznavanje preteklosti.

DOLHARJEVA KNJIGA V KATOLIŠKI KNJIGARNI V GORICI

V Katoliški knjigarni v Gorici je bila v petek, 7. t.m., goriška predstavitev dnevnih zapisov in političnih razmišljanj javnega upravitelja in politika Slovenske skupnosti dr. Rafka Dolharja »Na naši koži«, ki so izšli pred kratkim pri Založništvu tržaškega tiska. Najprej je o publikaciji govoril predstavnik založbe Marko Kravos, nato pa je spregovoril pokrajinski odbor in goriški pokrajinski tajnik Slovenske skupnosti dr. Mirko Špacapan. Prikazal je predvsem Dolharjev lik človeka in politika, ki se je ves predal narodnemu delu. Pred številnim občinstvom se je oglašil tudi sam avtor.

Goriški nadškof Bommarco na obisku pri Slovencih v Laškem

V soboto, 1. t.m., se je goriški nadškof Bommarco srečal po večerni predpraznični maši v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah s slovenskimi verniki iz Laškega. Srečanje sodi v okvir škofovskega pastoralnega obiska in se je za pogovor treba tudi zahvaliti dekanu msgr. Virgulinu, ki od leta 1980 daje enkrat mesečno na razpolago cerkev za slovensko mašo.

Šlo je za prvo uradno srečanje med goriškim nadškofom in slovenskimi verniki iz Laškega, kar je zaradi adventnega časa tudi znamenje večje medsebojne povezave v pričakovanju božiča. Nadškof je izrazil veselje, da je lahko spoznal slovenske vernike, pri čemer je opozoril na velike spremembe v sosedni Sloveniji. Predstavnik slovenskih vernikov pa ga je seznanil s težavami v tukajšnjem šolstvu (kaže namreč, da nameravajo ukiniti didaktično ravnateljstvo v Doberdobo in osnovno šolo v Romjanu), z zgodovino Slovencev v teh krajih, z njihovimi pričakovanji ter z željo, da bi škofija uradno priznala pravico

do mesečne maše (v zadnjih letih jo daruje župnik iz Doberdoba g. Ambrož Kodelja). Slovenski verniki so svojemu pastirju izročili skromen dar.

Naslednji dan se je nadškof udeležil biserne poroke Maria in Marije Stanič, ki sta se naselila pred mnogimi leti v Ronkah, kamor sta prišla iz Brestovice. Praznovala sta 60. obletnico skupnega življenja. Za to priložnost se je okrog njiju zbralo šest otrok z družinami.

Prihod sv. Miklavža

V torek, 4. t.m., je bilo tradicionalno miklavževanje, ki ga je priredilo Društvo Jadro. Za to priložnost se je v Selcah zbralo lepo število otrok iz vrta in osnovne šole in sprejelo v goste sv. Miklavža. Učiteljica Egle Frandolič je otroke lepo pripravila, saj ni manjkalo petja in recitacij. »Potujoči potepači« iz Trsta pa so podali zvočno gibalno pravljiico »Trije prašički«.

K. M.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Ob predstavitvi letošnje knjižne zbirke Goriške Mohorjeve družbe

V duhu goriške mohorjanske tradicije so 6. t.m., na praznik svetega Miklavža, predstavili v Katoliški knjigarni v Gorici letošnjo zbirko Goriške Mohorjeve družbe. Kot je poudaril predsednik profesor Drago Butkovič, je knjižna zbirka letos za eno knjigo bogatejša. Skupno so namreč izdali pet knjig, kar priča o zavzetosti družbe, ki skuša vsako leto posredovati bralcem dobre in zanimive knjige po dostopni ceni. Letošnja knjižna zbirka (pet knjig, ki skupno štejejo 750 strani) stane 36.000 lir.

Na tiskovni konferenci je Koledar za prihodnje leto predstavil dr. Jože Markuža, ki ga je tudi uredil. Poudaril je, da je Koledar v novi obleki, saj so ga tiskali po ofset-sistemu. Vsebina zbornika, ki skupno šteje 184 strani, je kar se da bogata in zanimiva. Prvi del je posvečen raznim dogodkom iz življenja Cerkve. Med razpravami in pričevanji je v Koledarju vrsta priložnostnih zgodovinskih, etnografskih in zemljepisnih člankov. Publikacija nudi tudi priložnost, da se bralci spomnijo nekaterih obletnic in življenjskih jubilejev ter ljudi, ki so umrli v minulem letu. Objavljen je tudi prispevek priznanega gospodarskega strokovnjaka dr. Egidija Vršaja o gospodarski suverenosti Slovenije. Dragocen doprinos so poročila o prosvetni in mladinski dejavnosti na Tržaškem in Goriškem. Koledar je opremil Edi Žerjal in ima bogato fotografsko gradivo.

Prof. Martin Jevnikar je spregovoril o 16. snopiču Primorskega slovenskega biografskega leksikona, s katerim se začneja četrta knjiga te dragocene znanstvene publikacije. V zadnjem snopiču je zbranih 220 gesel, ki jih je prispevalo več kot 70 sodelavcev. Snopič se začneja z geslom o režiserju Srečko Tiču, konča pa se z geslom o pisatelju in kulturnem delavcu Narteju Velikonji.

Višji kustos Goriškega muzeja iz Nove Gorice Marko Vuk je predstavil prvo knjigo iz nove doznanske zbirke z naslovom »Naše korenine«. Gre za zbornik z naslovom Sveta gora 1593-1989, v katerem je objavljeno gradivo s strokovnega srečanja, ki je bil oktobra lani v okviru proslav ob 450-letnici te božje poti. Zbornik je uredil zgodovinar dr. Branko Marušič, ki je bil tudi duša omenjenega simpozija. Publikacija, ki skupno šteje 125 strani, pomeni dragocen doprinos k boljšemu poznanju zgodovine te romarske cerkve. Vuk je poudaril, da sta zbornik, oziroma simpozij, pokazala katere so še bele lise, ki jih bodo morali raziskovalci v prihodnjih letih dopolniti, da bo svetišče na Sveti gori primerno ovrednoteno.

Ob 100-letnici rojstva Franceta Bevka je Goriška Mohorjeva družba izdala zbirko legend, ki jih je pisatelj izdal v knjižni obliki leta 1939. Knjigo je uredil prof. Janez Dolenc iz Tolmina. Napisal jim je spremno besedo in predstavil posamezne novele. Knjigo je opremila Marija Prelog, legende pa je ilustrirala akademska slikarka Jana Dolenc.

Kot peto knjigo letošnje zbirke so v goriški Katoliški knjigarni predstavili delo Dorice Makuc »In gnojili boste nemško zemljo«. Avtorica je napisala knjigo na osnovi Kronike vojnih dogodkov in internacije komenskega dekana Viktorja Kosa in spominskih pričevanj primorskih izgnancev na Bavarskem v zadnjih dveh letih vojne. Dorica Makuc je dopolnila in predelala gradivo, ki ga je pripravila za niz oddaj na Radiu Trst A z naslovom »In exilium«. Za knjigo, ki je tudi bogato ilustrirana z zgodovinskimi fotografskimi posnetki, vlada veliko zanimanje, saj njen izid pričakujejo zlasti ljudje, ki so doživeli deportacijo.

M. T.

Decembrska številka »Ognjišča«

Pred dnevi je prišla iz tiskarne dvanajsta letošnja številka priljubljenega mesečnika »Ognjišča«, ki že 26 let izhaja pod okriljem slovenskih škofij. V tej številki so že prvi sledovi bližajočih se božičnih praznikov. Prvega zasledimo kar na notranji strani platnice, kjer je objavljen sonet Ivana Čampe »Najin sveti večer«. Nekako mimogrede se revija dotika božiča tudi v prilogi, ki ima tokrat naslov: »Televizija govori o Bogu«. Obsežni večdelni sestavek govori tudi o uvajanju radijskih in televizijskih verskih programov v Sloveniji, ti programi pa bodo polno zaživeli prav ob iztekanju decembra. Tudi ta številka »Ognjišča« ima za zajetno prgišče rubrik in zanimivega drobiža, ki ga je toliko, da ga v našem zapisu ne moremo niti zabeležiti. Bralce pa želimo opozoriti vsaj na nekaj prispevkov, ki še posebej izstopajo.

V rubriki »Gost meseca« lahko preberemo izredno zanimiv intervju z ukrajinskimi unijat-skim škofom Irenejem Bilykom, ki je bil ob koncu oktobra v Ljubljani na srečanju katoliških časnikařev s področja Alpe-Jadran. Pogovor razgrinja pred bralca položaj in pričakovanja ukrajinskih vernikov v sedanjem novem času, inter-

vju pa sega tudi v preteklost, ko so verniki v Sovjetski zvezi, predvsem pa še katoličani, morali živeti skoraj kot v katakombah. Pretresljivo zgovoren je že stavek škofa Bilyka: »Niti moji starši niso vedeli, da sem postal duhovnik«.

Lep sestavek v tem »Ognjišču« je posvečen tudi slovenskemu metropolitu, nadškofu dr. Suštarju, ki je pred kratkim praznoval 70-letnico rojstva.

Kot skoraj vedno ima tudi v tej številki mesečnika pozornost naše zamejstvo. Tokrat ga zastopa svetovno znani mladi kotalkar Samo Korovec, ki v privlačnem intervjuju opisuje svojo izredno uspešno pot.

V literarnem delu »Ognjišča« se nadaljuje ponatis povesti Karla Mauserja »Kaplan Klemen«. Ljubitelji slovenske popevke pa bodo nedvomno z zanimanjem prebrali pogovor z glasbenikom in pevcem Andrejem Šifrerjem. Prav na koncu decembrskega »Ognjišča« pa je umetniški portret francoskega orgelskega skladatelja Oliviera Messiaena, ki v visoki starosti živi v Parizu in velja za četrtega največjega orgelskega skladatelja vseh časov: pred njim so le še Bach, Cesar Franck in Maks Reger.

Izšla je deveta številka Mladike

Ko smo vzeli v roke 9. številko revije Mladika, še vso svežo, kot je pravkar izšla iz tržaške tiskarne Graphart, smo jo slučajno odprli na strani, kjer je napovedan izid knjige »Slovensko tržaško gledališče 1945-1975«. Gre za objavo kritik in poročil o gledališki dejavnosti na Tržaškem, kot jo je spremljal in nato objavljaval profesor Jože Peterlin v raznih listih in časopisih ter po radiu, kjer se je tudi razdal. Knjigo je izdala Mladika in razveseljivo je, da bomo tako dobili knjigo, ki bo oživila spomin na tega tako zaslužnega moža.

Vsekakor pa je tudi ta številka Mladike bogato zasnovana, saj zvesto spremlja politično in družbeno življenje doma, v Sloveniji in med Slovenci po svetu.

Začenja se z uvodnikom »SSO v nova obzorja«. Ob nedavnem občnem zboru te organizacije je uvodnik posvečen razmišljanju o vlogi, ki naj jo SSO ima v »našem prosvetnem, gospodarskem in političnem življenju«. Mladika se zavzema, da bi Svet slovenskih organizacij skrbel za uveljavljanje vrednot duha in vere, kar naj osmišlja ostale dejavnosti. Uvodniku sledi novela Pavleta Zidarja »Zibel blestenja«.

Zora Tavčar je za to številko obiskala Alenko Puhar, časnikařko in avtorico tehtnih študij ter prevajalko. Razgovor je zanimivo branje, saj bralec posredno zve marsikaj o tem, kako so živel, študirali in delali ljudje v Sloveniji v povojnem obdobju. Mladika objavlja tudi pesmi Berte Golob in 15. nadaljevanje Spominov Milana Guština ter več člankov v rubriki »Na robu«, v katerih obravnava vrsto člankov o aktualnih vprašanjih. Izredno bogata je tokratna »Antena«, ki se v kratkih zapisih spominja raznih dogodkov in ljudi, kar pomeni dragocen vir informacij za vse, ki že čez kak mesec ali leto iščejo podatke o nekaterih prireditvah, kar se v mesečniku, to je v »Anteni«, dokaj lahko najde.

V rubriki »Zamejska in zdomska literatura« profesor Martin Jevnikar piše o pesmih Zdravka Jelinčiča »Pesmi za Zdenko«. Zbirka je izšla letos marca v Torontu. Tomaž Simčič poroča o koncertih, ki jih je v septembru priredila komorna glasbena skupina Gallus Consort iz Trsta v cerkvi na Repentabru. Profesor Jevnikar pa nadalje ocenjuje tudi knjigo »Spomini na težke dni«, ki jo je napisal Janez Zdešar. Ester Sferco piše o »Glasilu Poletne šole slovenskega jezika«, Magda Jevnikar pa o razstavi del Silvija Pečariča v Miljah.

dalje na 8. strani ■

—O—

MOHORJEVA NAJSTAREJŠA KOROŠKA ZALOŽBA

Po podtikanjih v pismih bralcev, ki jih je objavljaval neki koroški dnevnik, zdaj tudi znanstveno delo potrjuje, da je Mohorjeva založba najstarejša založba na Koroškem.

Znanstveni izsledki so objavljeni v knjigi »Österreichisch-jugoslawische Kulturbeziehungen 1945-1989«, ki jo je napisal Werner Weilguni in je izšla v založbah Verlag für Geschichte und Politik na Dunaju ter v R. Oldenbourg Verlag v Münchnu, in sicer kot 17. zvezek edicije Avstrijskega vzhodno in južnovzhodnega inštituta, katerega znanstveni asistent je dr. Weilguni. Študija je nastala na podlagi znanstvenih raziskav in večmesečnih bivanj v Avstriji in v Jugoslaviji.

PASTORALNO ZBOROVANJE V TRŽAŠKI ŠKOFIJI

Na začetku leta 1992 bo v tržaški škofiji pastoralno zborovanje za slovenske vernike. Slednji so več časa čutili potrebo — je zapisal škof Bellomi — da se skupno, temeljito in poglobljeno pogovorijo o verskih problemih in o Cerkvah, o pastoralnem delu in o svoji prisotnosti na socialnem in kulturnem področju. Pastoralno zborovanje bo vsekakor velika novost in utegne celo postati mejnik v zgodovini krajevne Cerkve. Slovenski duhovniki in škof vabijo k sodelovanju vse Slovence,

CESTITAMO!

Na pravni fakulteti tržaške univerze je 6. t.m. diplomiral Renco Frandolič iz Dobrodober. Za življenjski uspeh mu iskreno čestitajo prijatelji in znanci ter mu želi še nadaljnjih uspehov v življenju. Čestitkam in voščilom se pridružujeta uredništvo in uprava Novega lista.

dragocen pa bo tudi doprinos tistih, ki od zunaj spremljajo delo slovenske verske skupnosti.

Teme, o katerih bo tekla razprava kar 11 mesecev, bodo naslednje: oznanjevanje božje besede, obhajanje Kristusove skrivnosti, služba v Cerkvi, družina, mladina, družbena občila, krščanstvo in narodnost — sodelovanje z italijanskimi verniki, politika, kultura, skrb za potrebne in stiki s Slovenijo.

Slovenski duhovniki v tržaški škofiji so o zborovanju govorili v cerkvah v nedeljo, 9. t.m., ta dan pa je bilo v ulici Donizetti predavanje Jožka Pirca o temi »V občestvo združeni za človeka«.

Zadrega zaradi dvojezičnih izkaznic

Problem dvojezičnih osebnih izkaznic v devinsko-nabrežinski občini, ki ga je v najostrejši obliki sprožil Martin Breclj, načelnik svetovalske skupine Ssk iz Nabrežine, je pretrgal do tedaj dokaj enoličen in dolgovezen potek okrogle mize na temo »obalno-kraške konzulte«, ki je bila v torek (4. decembra) zvečer v Kopru. S tem je spravil v precejšnjo zadrego predsednika tržaške pokrajine Daria Crozzolija, saj je organ, ki mu predseduje Crozzoli, pokrajinski svet namreč, podprl pobudo o ukinjanju dvojezičnih izkaznic v nekaterih občinah tržaške pokrajine, kjer v večini živi slovensko prebivalstvo.

Naj pojasnimo, da je bil Dario Crozzoli skupaj z Milanom Vatovcem podpisnik sporazuma o ustanovitvi skupne obalno-kraške konzulte, sklenjenega med tržaško pokrajino in skupnostjo obalnih občin 20. decembra lani. Skupna konzulta naj bi služila za izmenjavo informacij in usklajevanje aktivnosti pri »uresničevanju skupnih načrtov in pobud na kulturnem, ekološkem, gospodarskem in znanstvenem področju«. V sporazumu so nadalje zapisali, da se bo svet konzulte sestajal, vendar najmanj dvakrat letno. Vendar svet še do okrogle mize v Kopru ni imenoval niti svojih članov, kaj šele, da bi se lotil skupnih problemov ob meji.

Tako se je v torek dogajalo, da so udeleženci spet veliko govorili o tem, kaj vse bi bilo potrebno narediti, zlasti pri varstvu okolja, v kulturi in pri uveljavljanju mladih, bolj malo pa je bilo konkretnih predlogov. Dobili smo celo občutek, da se Dario Crozzoli kot predsednik tržaške pokrajine nekako poslavlja od konzulte. Trdil je namreč, da je treba počakati do januarja ali celo februarja za imenovanje članov konzulte, saj ne ve, ali bo pri glasovanju o proračunu pokrajine spet potrjen za predsednika.

Kot rečeno, pa se je na okrogli mizi zataknilo v trenutku, ko so se dotaknili prvega konkretnega problema, namreč dvojezičnih izkaznic

v Devinu-Nabrežini, o katerem so poleg Martina Breclja govorili še Mitja Jančar, predstavnik Društva za varstvo okolja iz Pirana in Luciano Ceschia, svetovalac KPI v devinsko-nabrežinskem občinskem svetu. Slednji je med drugim dejal, da mu ni všeč, ker se zapostavlja vprašanje manjšin, saj je to ob meji eno bistvenih vprašanj.

Na to je reagiral Marko Globevnik, predsednik skupščine skupnosti obalnih občin, ki je prebral stališča, v katerem obalna skupščina obsoja poskus ukinjanja dvojezičnih izkaznic na Tržaškem. Gosta iz Trsta je iz očitne zadrege hotel potegniti vodja okrogle mize Maurizio Tremul (član obalnega izvršnega sveta, zadolžen za sodelovanje s sosednjimi regijami) saj je dejal, da bi, če že govorimo o slovenski manjšini, na dan morali potegniti tudi zapostavljanje italijanske manjšine v koprski skupščini (nepripravljenost četrtega zborala). A je kljub temu občutek grenkobe in nedorečenosti na koncu vendar ostal.

(Primorske novice, dec. 90)

—O—

POMOČ POPLAVLJENCEM

V petek, 7. decembra, je predstavnik Slovenske prosvete iz Trsta izročil na nadškofijskem ordinariatu v Ljubljani za slovensko Caritas vsoto 8.400.000 lir, ki so jih doslej zbrali za poplavljenca v Sloveniji. Denarne prispevke za prizadete še vedno sprejemajo vsak dan (razen sobote in nedelje) od 9. do 12. ure na sedežu v ul. Donizetti 3.

VEČER V DSI

V Društvu slovenskih izobražencev v Trstu bodo v ponedeljek, 17. decembra, predstavili knjigo Jožeta Peterlina »Slovensko tržaško gledališče 1945-1975«. Knjigo bo predstavil prof. Martin Jevnikar. Pri večeru bodo sodelovali tudi režiser Jože Babič, prof. Mirko Mahnič in urednik knjige Marij Maver. Začetek ob 20.30.

France Bevk HUDA URA

Planil je kvišku, si otepal senene bilke z obleke. Sedé na tnalu si je zavezoval čevlje. Jutranji hlad mu je zavel v lica. Iz kočje je stopil Drejc, mož njegove sestre. Redkobeseden, mračnogled, ena roka mu je bila odrezana v zapestju. Kravi je pokladal z levico. Dalnji hribi so trepetali v sivkasti svetlobi. Do dneva je bilo še daleč. Na ognjišču je gorel ogenj, mati je kuhala zajtrk. Tine je stopil pod streho, kjer je stala njegova skrinja. Oblekel si je nedeljsko srajco. Sam si je povijal šopek in se oziral po nebu. Nekaj redkih oblakov je bilo zelo visoko, na njih pa še ni bilo sonca. Sestra je prišla na prag.

»Mati,« se je zavzela, »Tine gre k Mlakarju.«

Ta dan bi ga potrebovali doma. Dà, saj to je vedel. Ne, za vse na svetu ne. Sestro je ošinil z grozečim pogledom. Zakaj ni rajši molčala? V iezji je pobral krepelec in ga zalučal v mačka, ki se je umival na tnalu. Žival je planila v hruško in zapihala iz rogovile.

»Moj Bog, kakšna zverina si,« je mati glasno vzdihnila.

Dà, saj se je sramoval. A tak je bil, ni si vedel pomagati. Potegnil si je klobuk na

oči. Ne da bi se še enkrat ozrl, je stopil na klanec.

Pri koritu je počenil na kamen za grovmjem in čakal. Zvil si je cigareto in jo prižgal. Iz sivega jutra je polagoma nastajal svetel dan. Od Slivarja sta prišla oče in sin. Hodila sta z dolgimi koraki; bila sta zamišljena, molčeča. Ko je zagledal Pavleta skozi mrežo vej, mu je za hip zastalo srce. Ni utegnil misliti nanj. Oziral se je po klancu, ki je tekel vstric hudournika. Odtam je zaslišal težke korake moža in drobne, skakljajoče korake dekleta.

Prisluhnil je, Ivanc je govoril o delu in o vremenu. Ukrivljene noge so mu zabijale kamenje v klanec. Dolge roke s tridmi, zdelanimi pestmi so mu mahale ob telesu kakor nihali. Na pol sivi lasje so mu ob ušesih padali skoraj do zaliscev. Hodil je upognjeno, kakor da nosi nevidno breme na plečih. Tine ga je le bežno ošinil s pogledom. oči so mu kakor začarane obvisle na dekletu. Zalka je le na kratko odgovarjala očetu. Njene misli so bile drugje. Smehljala se je — Bog ve, čemu?

Fant se je delal, kot da je pravkar prišel od kočje. »Glejte ga!« je vzkliknilo dekletu. Ivanc se mu je nasmehnil.

Mož se je ves razgovoril. Če gre Tine k

Mlakarju? Da. Kaj ne bodo oni danes kosili tistega repa ob gmajni? Tako je slišal. Ne, danes ne, je Tine odgovarjal. Saj je čas še v ponedeljek. Vreme bo držalo. Ivanc se je ozrl po nebu in podvomil z obrazom. Ni gotovo, nekam soparno postaja tako na vse zgodaj. In je izpljunil.

Tine se je trudil, da bi hodil vstric Zalki. Še vedno je drobila z nogami, poskakovala s kamna na kamen kot veverica. Jeza, ki jo je bil občutil prejšnji večer tudi do nje, je v njeni bližini kar skopnela. Moral bi govoriti, a je molčal. Stiskal je ustnice in škilil v njene nedrje, v šopek, ki ji je težil jopič. Ugriznilo ga je rahlo ljubosumje.

»Kdo ti ga je dal?«

»Vidiš ga,« mu je Zalka pokazala vrsto zob. »Kdaj pa so fantje dajali dekletom šopke?«

»Zdaj je vse narobe,« je zardel. Hotel je le reči, komu ga bo ona dala. Pa ni mogel kar tako začeti. »Pa ti ga jaz dam, če ga hočeš. Menjajval!«

Zalka je pomislila za trenutek, nato si je segla v nedrje. Prsti so se jima dotaknili, a ona mu jih je nalašč stisnila, nato se je zasmejala. Tine ni občutil čistega veselja. Prejšnji večer ga je slišala, zdaj ga hoče opijaniti. Saj se je komaj zavedel, kaj govori.

Klanec se je ožil. Sekal je travnik, zavel v sadovnjak, vodil mimo Bregarjeve

O »RACIONALIZACIJI« RAZPRAVLJALA TUDI SSK

Na seji goriškega tajništva SSK so ob prisotnosti sekcijjskih tajnikov in voditeljev svetovalskih skupin izrazili veliko zaskrbljenost zaradi načrtov šolskega skrbištva o krčenju števila slovenskih osnovnih šol, o združitvi klasičnega liceja in učiteljišča ter o odpravi didaktičnega ravnateljstva v Doberdobo. SSK poudarja, da predstavlja slovenska šola neprecenljiv zaklad za nadaljnji obstoj in razvoj slovenske narodne skupnosti in da se je italijanska država obvezala ščititi slovenske šole ne glede na število dijakov in učencev. SSK se obvezuje, da bo po svojih izvoljenih predstavnikih naredila vse, kar je v njeni moči, da ostane slovensko šolstvo neokrnjeno.

SSK bo hkrati dala pobudo za širši poveset o stanju slovenskega šolstva ter se zavzela za izoblikovanje dolgoročnega programa v zvezi s prihodnostjo naših šol.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE PROTI »RACIONALIZACIJI« NAŠEGA ŠOLSTVA

Sindikata slovenske šole - Tajništvo Gorica je na izredni seji, ki je bila 5. t.m., odločno zavrnil racionalizacijo šolskega omrežja (združevanje šol, ukinitvev tistih, ki nimajo določenega števila vpisanih, ukinitvev enega od dveh didaktičnih ravnateljstev itd.) brez privoljenja in aktivnega sodelovanja zainteresiranih, saj za naše šole ne morejo in ne smejo veljati isti kriteriji kot za večinske šole. Starši, vodstveno in učno osebje, enotni šolski odbor, sindikat sam so se proti združevanju in ukinjanju šol že izrekli, na svoji strani pa imamo tudi pravno zaslombo. Utemeljitev in sklepi omenjene seje bodo objavljeni v kratkem. (si)

hiše. Ta je stala na obronku gorske rebri. V sadovnjaku so zagledali Mohorja, ki je stal oslonjen na deblo tepke. Obraz se mu je upiral po klancu, črna stekla so se mu motno svetila.

»O Mohor!«

Dà, Zalka je vsakogar pozdravljala z vzklikom. Tine je trdo molčal. Zdelo se je, da se dela nevidnega. Ob misli, da Mohor še ni pozabil na dekle, ga je kljub sočutju do slepca rahlo speklo.

Slepec se je zdrznil, ko da ga je glas zadel naravnost v srce. Tisto noč je trpel muke. Bedé si je vse še enkrat priklical pred obraz. Tine ga je imel za norca. Dekle mu je hotel prignusiti. Njena svetla podoba, na katero je oslanjal svojo misel, se je začela rušiti. Branil jo je ... Vedel je, da pojde Zalka ta dan k Mlakarju. Vstal je še pred dnem, se splazil na vrt in jo čakal. Da jo le sliši. Kakor da je upal iz njenega glasú izluščiti vso resnico.

»Lep dan.« Nekaj je moral reči.

»Če ne bo nevihte.« Ivanc se je ustavil pred njim. »Mohor,« si je segel z roko za uho, »človeka pritiska od vseh strani ... dva stotaka, če bi zmogel ... saj ne bo za dolgo,« se je stežka odhrkal.

Tine in Zalka sta bila odšla dalje. Mohor je obračal obraz za njima. Dva hodita po klancu. Dà, Mohor je dobro slišal, da nekdo mečka in govori ob njem, toda vsa

NOVICE

Ameriški predsednik Bush je v Beli hiši sprejel izraelskega ministrskega predsednika Shamira, s katerim se je pogovarjal o zalivski krizi in o zahtevi Bagdada, naj pogovori med Irakom in ameriško vlado zaobjemajo tudi vprašanje o zasedenih arabskih ozemljih oziroma palestinsko vprašanje. Bush je pojasnil stališče svoje vlade in zagotovil, da se bo zunanji minister Baker v Bagdadu pogovarjal samo o umiku iraških vojaških enot iz Kuwaita.

V drugem krogu predsedniških volitev na Poljskem je dosegel prodorno zmago Lech Walesa. Njegov uspeh je bilo sicer pričakovati, vendar predstavlja vseeno presenečenje dejstvo, da je protikandidat Tyminski prejel 23 odstotkov glasov, kar kaže na določeno politično nezrelost lepega dela poljskih volivcev. Sicer se Slovenci ne moremo preveč zgražati nad tem pojavom, saj smo tudi sami na lanskih predsedniških volitvah imeli Krambergerja.

Italijanska sindikalna zveza CGIL - CISL - UIL je za četrtek, 20. t.m. proglašila 4-urno splošno stavko v podporo prizadevanjem kovinarjev za obnovo delovne pogodbe. Stavka ne bo zajela področja zdravstva in prevoza.

Predsednik republike Cossiga bo v palači Kvirinala prihodnji teden sprejel članke parlamentarne komisije za pokole in jim poročal o svojem delovanju v zvezi z zadevo Gladio. Z njo se je Cossiga bavil, ko je bil podtajnik v obrambnem ministstvu. Predsednik republike je že večkrat poudaril, da je bila služba Gladio povsem zakonita in v skladu z ustavo. O morebitnih njenih odklonih pa naj razpravlja in sklepa sodstvo.

njegova pozornost je bila obrnjena za onima dvema. Čisto jasno je razložil njune korake, ki so se polagoma izgubljali v daljavi. Kdo je z Zalko? Slivar in Pavle sta že šla mimo. Iz tistega konca vasi more biti le Tine. In sinoči je pljuval nanjo. To mu je potrdilo zaključek misli, ki so ga trapele v noči. Grenek podsmeh mu je okamenel na obrazu.

Zalka se je ozrla. Saj je čutila, da Mohor gleda za njo. Spomin na preteklost se ji je rahlo dotaknil srca.

»Škoda fanta!«

Tineta so besede zapekle. Ni ji mogel pritrditi, a ugovarjati ji, bi bilo nečloveško. Molk. Noge so mu srdito tolkle po klancu.

Ko so koraki utihnili, se je Mohor predramil, okrenil obraz v Ivanca. Besede so mu bile obvisile v ušesu, šele tedaj so mu prihajale v zavest. Da, da. Zaradi tega ga je bil torej klical k sebi? Bil je razočaran. Redko kdaj je komu odrekel pomoč. Iz občutka bridke tesnobe mu je rasla mrznja do ljudi in ga je zakrknila.

»Nič ne bo,« je odsekal. »Veliko sem že posodil ... drugo sem dal bratu in materi ...«

»Ti že veš,« je mož žalostno zategnil. Bog ve, da je težko prosil. Nekam zamišljen in zbežan je prišel k Mlakarju.

»Tu sem sedi, boš katero povedal,« ga je Slivar, ko so sedali za mizo, povabil na svojo stran.

PROTEST SLOVENSКИH DIJAKOV

Na stadionu 1. maj je v petek, 7. t.m., bilo protestno zborovanje slovenskih dijakov. Protestni shod so dijaki organizirali zaradi težav, ki jim jih povzročajo slabi učni prostori, telovadnice in laboratoriji. Predstavniki slov. šol so krajevnim oblastem, zlasti tržaški pokrajini in občini, poslali daljše pismo, v katerem podrobno navajajo stanje v raznih zavodih. Od upraviteljev dijakov zahtevajo nujen sestanek, da jim tudi ustno obrazložijo težave, s katerimi se srečujejo.

IZŠLA JE DEVETA ŠTEVILKA MLADIKE

■ nadaljevanje s 6. strani

Tudi v tej številki Mladike se nadaljuje študija Pavleta Merkuja o »Svetnikih v slovenskem imenoslovju«, osrednje strani revije pa so posvečene mladinski prilogi Rast, ki kaže na živahno dejavnost visokošolcev in druge mladine, ki se zbira ob sobotnih sestankih Slovenskega kulturnega kluba.

ZUPAN LOCCHI SE PREJEMA PROTESTNA PISMA

■ nadaljevanje s 5. strani

nitev teh obveznosti kot tudi dokaz naše zgodovinske prisotnosti v teh krajih.

In še za sklep: mnenja smo, da je taka politika, ki različno govoreče narode bolj ločuje kot povezuje, danes, ko smo na pragu združene Evrope, popolnoma anahronistična.

Za »Dekliški zbor Devina«

predsednica Vida Legiša

Za moški zbor

»Fantje izpod Grmade«

predsednik Ivo Kralj

—O—

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV
vabi na

JUBILEJNO 25. ZBOROVSKO REVIJO, ki bo v nedeljo, 16. decembra, ob 16. uri v Kulturnem domu v Trstu.

Ubogal ga je. S Slivarjem si nista bila sovražnika, a tudi ne prijatelja. Prerazlična sta si bila. Tisto jutro je Slivar venomer silil vanj s svojim zagrljenim glasom.

»Ti si že vse seno pospravil?«

»Mhm — da!«

Tine je sedel pri Pavletu, tako je bilo nanaslo. Že od prej sta imela med seboj neke račune, zdaj je fanta kar privzdigovalo. Če se ga je dotaknil s komolcem, mu je šel ogenj po telesu. Dražilo ga je, da je bil obrnjen s hrbtom proti Zalki in je ni mogel videti. Ta je sedela z drugimi ženskami ob mali mizi ob peči. Na uho mu je udarjal njen smeh.

»Tak gospodar,« je bilo ves čas slišati le Slivarja. »Posestvo bi moral imeti.«

Bil je oster, odločen človek. Glas mu je bil vsiljiv, pogled prodiren. Kogar se je polotil, se mu ni mogel dolgo ustavljati. Ivančeva plaha neodločnost je bila zanj kot nalašč, da jo je ugnel.

»Ne bi ga zmogel,« mu je ta odgovarjal. Po vsaki besedi se je ozrl po navzočih: ali je bila neumna? »Saj nimam ljudi.«

Sosedu se je čudil. Zakaj mu tako piha na srce? Ali se mar norčuje? Ni kazalo. No, nazadnje mu je bila Slivarjeva prijaznost celó po volji. Pri Mohorju mu je spodletelo, morda mu ta priskoči na pomoč ... Bil je tako razburjen, da se mu je fizičlo stresal iz žlice.

(Dalje)